ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
CARL OTTO LENZ
της 19ης Σεπτεμβρίου 1991 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Α — Πραγματικά περιστατικά

1. Αντικείμενο της σημερινής υποθέσεως είναι η αιτίαση της Επιτροπής ότι η Γαλλική Δημοκρατία έχει παραβεί τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 13, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 33, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 [1] του Συμβουλίου, επειδή παρακρατεί από τις επικουρικές συντάξεις και τις συντάξεις λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως μια ασφαλιστική εισφορά ασθένειας, όταν οι δικαιούχοι των συντάξεων αυτών κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος και όχι στη Γαλλία (συναφώς πρέπει να προστεθεί η διευκρίνιση — μετά την οριοθέτηση του αντικειμένου της διαφοράς και του συνολικού περιεχομένου της προσφυγής — ότι πρόκειται μόνο για πρόσωπα που υπάγονται στην ασφάλιση κατά ασθενειών σε άλλο κράτος μέλος και επομένως δεν βαρύνουν γαλλικούς ασφαλιστικούς φορείς).

2. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αιτίασή της είναι βάσιμη, μολονότι ομολογεί ότι κατά το άρθρο 4, σε συνδυασμό με το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ι, οι προαναφερθείσες παροχές δεν εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, επειδή στηρίζονται σε *συμβάσεις*.

3. Το κρίσιμο κατά την Επιτροπή στοιχείο είναι, πρώτον, ότι τα ανωτέρω πρόσωπα καλύπτονται από τον κανονισμό αυτό και ότι πρόκειται για ποσά που καταβάλλονται στα ασφαλιστικά ταμεία ασθένειας, τα οποία βέβαια δεν εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71. Αποφασιστική σημασία έχει για την Επιτροπή, δεύτερον, το γεγονός ότι από τον κανονισμό 1408/71 (και από τη σχετική νομολογία) απορρέει, κατά την άποψή της, η αρχή ότι στους διακινούμενους εργαζόμενους εφαρμόζεται *μόνο μία* νομοθεσία, καθόσον το άρθρο 13, παράγραφος 1, ορίζει ότι τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους, ενώ το άρθρο 33 συγκεκριμενοποιεί την αρχή αυτή σχετικά με τις κρατήσεις εισφορών από τις συντάξεις που αποβλέπουν στην κάλυψη των παροχών ασθένειας και μητρότητας. Κατά την Επιτροπή, από τα ανωτέρω συνάγεται — και στο σημείο αυτό η Επιτροπή αναφέρεται επίσης στην αρχή του *παραλληλισμού* — ότι ένα κράτος μέλος δεν επιτρέπεται να προβαίνει σε κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών ασθένειας, όταν κατά το κοινοτικό δίκαιο η ασφάλιση κατ' ασθενειών διέπεται από τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους (κατά την Επιτροπή, με την άποψη αυτή συμφωνούν εξάλλου τα περισσότερα από τα μέλη της Διοικητικής Επιτροπής για την Κοινωνική Ασφάλιση των Διακινουμένων Εργαζομένων).

4. Προκειμένου να κρίνουμε — κατόπιν της προβολής των διαφόρων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης — αν η αιτίαση της Επιτροπής είναι πράγματι βάσιμη ή αν είναι νόμιμες οι κρατήσεις εισφορών από παροχές που δεν εμπίπτουν στον κανονισμό 1408/71 προς τον σκοπό της χρηματοδοτήσεως του συστήματος ασφαλίσεως κατ' ασθενειών, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εξής στοιχεία.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

1 — Κανονισμός της 14ης Ιουνίου 1971 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73).

Β — Η γνώμη μου επί της υποθέσεως

5.*1.* Καταρχάς πρέπει να εξετασθεί ο ισχυρισμός της καθής σχετικά με τους δικαιούχους *συντάξεων λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως,* κατά τον οποίο τα πρόσωπα αυτά εξακολουθούν να έχουν δικαίωμα, κατά το γαλλικό δίκαιο, επί των παροχών ασθένειας και μητρότητας, ανεξάρτητα από το αν κατοικούν στη Γαλλία ή σε άλλο κράτος μέλος. Στην περίπτωση αυτή επομένως ουδόλως παραβιάζεται — κατά την καθής — η αρχή του παραλληλισμού, την οποία επικαλείται η Επιτροπή (εφόσον βέβαια υποτεθεί ότι η αρχή αυτή ισχύει στο κοινοτικό δίκαιο), όταν από τις προαναφερθείσες συντάξεις παρακρατούνται ασφαλιστικές εισφορές ασθένειας που προορίζονται για τους γαλλικούς φορείς ασφαλίσεως κατ' ασθενειών.

6. Επ' αυτού, στο υπόμνημα ανταπαντήσεως εκτίθεται ότι στις περιπτώσεις στις οποίες καταβάλλονται *μόνο* παροχές λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως (πράγμα που συμβαίνει μόνο εφόσον δεν ασκείται καμία βιοποριστική δραστηριότητα) εφαρμόζεται, σύμφωνα με τη σχετική νομολογία (βλ. την απόφαση επί της υποθέσεως 302/84 [2]), το γαλλικό δίκαιο ως το δίκαιο του κράτους της τελευταίας απασχολήσεως και επομένως οι παροχές ασθένειας βαρύνουν, κατά το άρθρο 19 του κανονισμού 1408/71, το γαλλικό Δημόσιο. Στο ανωτέρω υπόμνημα εκτίθεται επίσης ότι το ίδιο συμβαίνει και με τα πρόσωπα που λαμβάνουν *επίσης σύνταξη λόγω συμπληρώσεως συντάξίμου χρόνου,* καθόσον η σώρευση της πρόωρης αυτής συντάξεως επιτρέπεται μόνο με ορισμένες συντάξεις (δηλαδή με τις συντάξεις που χορηγούνται για επαγγελματική δραστηριότητα που ασκήθηκε *πριν* από τη δραστηριότητα για την οποία χορηγείται η πρόωρη σύνταξη). Ακόμη και στην περίπτωση αυτή επομένως εφαρμόζεται το γαλλικό δίκαιο, λόγω του τόπου της τελευταίας απασχολήσεως, οι δε παροχές ασθένειας βαρύνουν και στην περίπτωση αυτή, κατά το προαναφερθέν άρθρο 19 του κανονισμού 1408/71, τους γαλλικούς ασφαλιστικούς φορείς, ακόμη και αν οι άλλες αυτές συντάξεις καταβάλλονται σε άλλο κράτος μέλος. Κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, το κρίσιμο στοιχείο είναι ακριβώς ότι οι προώρως συνταξιοδοτηθέντες πρέπει να θεωρούνται ως *μισθωτοί,* άρα εφαρμόζεται το άρθρο 34, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71, κατά το οποίο οι διατάξεις των άρθρων 27 μέχρι 33 δεν ισχύουν για τους δικαιούχους συντάξεων που δικαιούνται παροχών δυνάμει της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους για τον λόγο ότι ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα.

7. Ας μου επιτραπεί όμως να πω ευθύς αμέσως ότι δύσκολα μπορεί να στηριχθεί έτσι η άποψη ότι κακώς η αιτίαση και η προσφυγή της Επιτροπής αφορούν και όλους τους δικαιούχους συντάξεων λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως.

8. Πρέπει βέβαια να ομολογήσω ότι η άποψη της καθής φαίνεται ακαταμάχητη, όταν πρόκειται για πρόσωπα που λαμβάνουν *μόνο* σύνταξη λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως. Για τα πρόσωπα αυτά θα έπρεπε πράγματι να είναι κρίσιμο το άρθρο 19 του κανονισμού 1408/71, πράγμα που εξάλλου προκύπτει από τη συνημμένη στο υπόμνημα αντικρούσεως αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής που δεν αφορά την παρούσα διαδικασία. Δύσκολα όμως θα μπορούσα να συμφωνήσω με την καθής, όσον αφορά τις — επίσης πιθανές — περιπτώσεις στις οποίες οι προώρως συνταξιοδοτηθέντες έχουν *ταυτόχρονα* αξίωση επί συντάξεων για επαγγελματική δραστηριότητα που άσκησαν προηγουμένως σε άλλο κράτος μέλος. Στην περίπτωση αυτή, κακώς η καθής εφαρμόζει το προαναφερθέν άρθρο 19 μέσω του άρθρου 34,

2 — Απόφαση της 12ης Ιουνίου 1986, 302/84, Ten Holder κατά Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging (Συλλογή 1986, σ. 1821).

παράγραφος 2, το οποίο παρέθεσα ανωτέρω, δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή δεν πρόκειται στην πραγματικότητα για συνταξιούχους που « δικαιούνται παροχών εκ του λόγου ότι *ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα* », αλλά για συνταξιούχους που δικαιούνται παροχές λόγω *πρόωρης συνταξιοδοτήσεως*. Εδώ νομίζω ότι είναι πειστικότερη η άποψη της Επιτροπής ότι στην περίπτωση αυτή κρίσιμο θα μπορούσε να είναι π.χ. το άρθρο 28 του κανονισμού 1408/71, πράγμα που θα σήμαινε ότι η ασφάλιση κατ' ασθενειών θα διεπόταν πράγματι από άλλη νομοθεσία και όχι τη γαλλική.

9. Δεν μπορεί επομένως να αντιμετωπιστεί σοβαρά η περίπτωση απορρίψεως της προσφυγής ως αβάσιμης, όσον αφορά την επιβάρυνση των προώρως συνταξιοδοτηθέντων με την καταβολή εισφορών στο γαλλικό σύστημα ασφαλίσεως κατ' ασθενειών, και να θεμελιωθεί η απόρριψη αυτή με το αιτιολογικό ότι δεν συντρέχει η προϋπόθεση που αναφέρεται στην περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς (δηλαδή η ασφαλιστική κάλυψη κατά ασθενειών από άλλους ασφαλιστικούς φορείς και όχι τους γαλλικούς).

10.*2*. Στη συνέχεια πρέπει να εξετασθεί κυρίως αν αποδεικνύεται η ύπαρξη της αρχής που επικαλείται η Επιτροπή και περιγράφηκε στην αρχή των προτάσεών μου ή αν είναι ορθή η άποψη της καθής ότι δεν μπορεί να γίνει λόγος για ύπαρξη τέτοιας αρχής, αφού στον κανονισμό 1408/71 υπάρχουν πολυάριθμες αποκλίσεις από τον κανόνα της μιας και μόνης εφαρμοστέας νομοθεσίας και επιτρέπεται συχνά η ταυτόχρονη εφαρμογή περισσοτέρων της μιας νομοθεσιών (όπως αποδεικνύεται π.χ. από το Παράρτημα VII και από το άρθρο 14 γ, το οποίο παραπέμπει στο ανωτέρω παράρτημα).

11. Καταρχάς πρέπει να διασαφηνισθεί ότι η Επιτροπή — πράγμα που φαίνεται να λησμονεί η καθής — δεν αναφέρεται μόνο στο άρθρο 13 του κανονισμού 1408/71 και στο άρθρο 33 (το οποίο, σύμφωνα με το γράμμα του, δεν μπορεί προφανώς να εφαρμοσθεί άμεσα στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που ενδιαφέρουν την Επιτροπή εν προκειμένω). Σημασία για την Επιτροπή έχει κυρίως τι συνάγεται από τη σχετική νομολογία σχετικά με το προκείμενο πρόβλημα. Επ' αυτού όμως πρέπει οπωσδήποτε να αναγνωρισθεί — και τούτο πρέπει να τονισθεί επίσης ευθύς αμέσως — ότι υπάρχουν πολλές αποφάσεις (που εκδόθηκαν κυρίως πριν από την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 1408/71) από τις οποίες φαίνεται να επιβεβαιώνεται η ορθότητα της απόψεως της προσφεύγουσας.

12. Έτσι, ενδιαφέρον παρουσιάζει η απόφαση στην υπόθεση 92/63[3], στην οποία ετίθετο ζήτημα ερμηνείας του άρθρου 12 του κανονισμού 3, δηλαδή της διατάξεως που αντιστοιχεί στο άρθρο 13 του κανονισμού 1408/71 (καθόσον προσδιόριζε το εφαρμοστέο στους μισθωτούς δίκαιο), με τη διαφορά βέβαια ότι δεν προέβλεπε με την ίδια σαφήνεια όπως το τελευταίο αυτό άρθρο ότι τα πρόσωπα για τα οποία ίσχυε ο κανονισμός υπέκειντο στη νομοθεσία *ενός μόνο* κράτους μέλους. Για τον προσδιορισμό της πραγματικής έννοιας του άρθρου 12 έπρεπε επομένως να εξετασθεί αν η ταυτόχρονη εφαρμογή περισσοτέρων της μιας νομοθεσιών σε ένα μισθωτό αντέβαινε προς τις διατάξεις των άρθρων 48 έως 51 της Συνθήκης. Κατόπιν της εξετάσεως αυτής βάσει των προαναφερθεισών διατάξεων της Συνθήκης, το Δικαστήριο — αφού τόνισε ταυτόχρονα την αρχή ότι το νομικό καθεστώς των διακινουμένων εργαζομένων έπρεπε να προστατεύεται από διακρίσεις όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση — κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 12 του κανονισμού 3 αποκλείει την εφαρμογή της νομοθεσίας κράτους μέλους άλλου από το κράτος αποσχολήσεως. Από το όλο περιεχόμενο του συλλογισμού του Δικαστηρίου προκύπτει ότι πρόκειται στην πραγματικότητα μόνο για την απόδειξη της υπάρξεως

3 — Απόφαση της 9ης Ιουνίου 1964, 92/63, Nonnenmacher, Moebs κατά Sociale Verzekeringsbank (Sig. 1964, σ. 611).

μιας ανάλογης *γενικής αρχής*. Επιπλέον, το γεγονός ότι τονίστηκε ότι δεν επιτρέπεται η επιβολή στους ενδιαφερομένους της υποχρεώσεως καταβολής εισφορών σε έναν ασφαλιστικό φορέα, αν ο φορέας αυτός δεν τους παρέχει για την κάλυψη του ίδιου κινδύνου και για το ίδιο χρονικό διάστημα κανένα πρόσθετο όφελος, πρέπει να θεωρηθεί επίσης (δεδομένου ότι στον κανονισμό 3 δεν απαντά καμία ανάλογη ρητή διάταξη) ως συναγωγή μιας αρχής επί της οποίας στηριζόταν σιωπηρώς ο κανονισμός.

13. Ανάλογα είναι και τα συμπεράσματα από την απόφαση στην υπόθεση 19/67 [4], η οποία επίσης αφορούσε το άρθρο 12 του κανονισμού 3. Είναι οπωσδήποτε αξιοσημείωτο και συνηγορεί υπέρ της απόψεως της Επιτροπής το γεγονός ότι στην απόφαση αυτή τονίστηκε ότι, προς το συμφέρον των μισθωτών και των εργοδοτών, καθώς επίσης και των ασφαλιστικών ταμείων, πρέπει να αποφεύγεται κάθε περιττή σώρευση και αλληλεπικάλυψη υποχρεώσεων καταβολής εισφορών και ευθυνών που θα οφείλονταν στην ταυτόχρονη ή εναλλακτική εφαρμογή των νομοθεσιών πλειόνων κρατών μελών. Εν προκειμένω έχει επίσης ιδιαίτερο ενδιαφέρον η διαπίστωση του Δικαστηρίου ότι σκοπός του άρθρου 12 είναι η αποφυγή κάθε σωρευτικής εφαρμογής εθνικών διατάξεων που θα είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών του μισθωτού ή του εργοδότη χωρίς να παρέχουν αντίστοιχα κανένα όφελος.

14. Αξιοσημείωτες όμως είναι και ορισμένες μεταγενέστερες αποφάσεις, όπως οι αποφάσεις που εκδόθηκαν στις υποθέσεις 73/72 [5], 276/81 [6], 302/84 [7] και 60/85 [8]. Η πρώτη από τις αποφάσεις αυτές κάνει λόγο, σχετικά με το άρθρο 12 του κανονισμού 3, για «γενική αρχή» και για «γενικό κανόνα». Εξάλλου, στις τρεις άλλες αποφάσεις το Δικαστήριο όχι μόνο τόνισε ότι σκοπός των διατάξεων του τίτλου II των κανονισμών 3 και 1408/71 είναι να εξασφαλισθεί ότι οι ενδιαφερόμενοι θα υπόκεινται στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως ενός μόνο κράτους μέλους, αλλά δέχθηκε επίσης ότι «η αρχή αυτή, την οποία εφάρμοσε το Δικαστήριο υπό το κράτος του κανονισμού 3», εκφράζεται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71.

15. Τέλος, πρέπει να μνημονευθεί επίσης η απόφαση επί της υποθέσεως C-140/88 [9], στην οποία έπρεπε να εξετασθεί ειδικά το άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71 [το οποίο ορίζει τα εξής: «ο φορέας κράτους μέλους που οφείλει την καταβολή συντάξεως, αν η ισχύουσα γι' αυτόν νομοθεσία προβλέπει κρατήσεις εισφορών εις βάρος του δικαιούχου συντάξεως για την κάλυψη των παροχών ασθένειας και μητρότητας, εξουσιοδοτείται να προβαίνει στις κρατήσεις αυτές, υπολογιζόμενες σύμφωνα με την εν λόγω νομοθεσία επί του ποσού της οφειλομένης παρ' αυτού συντάξεως, κατά το μέτρο που οι καταβαλλόμενες (...) παροχές βαρύνουν φορέα του προαναφερθέντος κράτους μέλους»]. Η απόφαση αυτή αξίζει να μνημονευθεί για τον λόγο ότι το Δικαστήριο τόνισε — αναφερόμενο στους σκοπούς που επιδιώκονται με τον κανονισμό 1408/71 — ότι οι κανόνες του άρθρου 33 συνιστούν την εφαρμογή μιας *γενικότερης* αρχής.

16. Ενόψει της νομολογίας αυτής, η επίκληση από την καθής του Παραρτήματος VII του κανονισμού 1408/71, το οποίο προβλέπει εξαίρεση από τη γενική αρχή της μιας και μόνης εφαρμοστέας νομοθεσίας, δεν έχει βέβαια καμία αξία. Συναφώς θα μπορούσε, μεταξύ

4 — Απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 1967, 19/67, Sociale Verzekeringsbank κατά Van der Vecht (Sig. 1967, σ. 461).

5 — Απόφαση της 1ης Μαρτίου 1973, 73/72, Bentzinger κατά Steinbruchs-Berufsgenossenschaft (Sig. 1973, σ. 283).

6 — Απόφαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1982, 276/81, Sociale Verzekeringsbank κατά Kuijpers (Συλλογή 1982, σ. 3027).

7 — Απόφαση στην υπόθεση 302/84, όπ.π.

8 — Απόφαση της 10ης Ιουλίου 1986, 60/85, Luijten κατά Raad van Arbeid (Συλλογή 1986, σ. 2365).

9 — Απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 1991, C-140/88, Noij κατά Staatssecretaris van Financien (Συλλογή 1991, σ. I-388).

άλλων, να ειπωθεί, πρώτον, ότι η καθιέρωση εξαιρέσεων είναι συμφυής προς την καθιέρωση γενικών αρχών (οπότε οι εξαιρέσεις αυτές πρέπει οπωσδήποτε να ερμηνεύονται στενά, όπως ορθά παρατήρησε η Επιτροπή). Επιπλέον, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι το παράρτημα αυτό αφορά μόνο μια τελείως συγκεκριμένη περίπτωση, στην οποία αφενός παρέχεται εξαρτημένη εργασία και αφετέρου ασκείται ελεύθερο επάγγελμα και ότι το παράρτημα αυτό δεν αφορά καθόλου το πρόβλημα της ασφαλίσεως κατ' ασθενειών.

17. Αν ο ανωτέρω συλλογισμός γίνει δεκτός και θεωρηθεί βάσιμη η άποψη της Επιτροπής ότι ισχύει η γενική αρχή της μιας και μόνης εφαρμοστέας νομοθεσίας ή η γενική αρχή του παραλληλισμού μεταξύ υποχρεώσεως καταβολής εισφορών και ασφαλιστικών παροχών, θα συναχθεί κατ' ανάγκη το συμπέρασμα ότι είναι κατ' αρχήν ασυμβίβαστη προς τα ανωτέρω η ρύθμιση η οποία, όπως η επίμαχη εν προκειμένω γαλλική ρύθμιση, έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή στους δικαιούχους συντάξεων λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως και επικουρικών συντάξεων, οι οποίοι είναι ασφαλισμένοι κατά του κινδύνου των ασθενειών σε άλλο κράτος μέλος δυνάμει του κοινοτικού δικαίου, της υποχρεώσεως καταβολής εισφορών στο γαλλικό σύστημα ασφαλίσεως κατ' ασθενειών.

18. *3.* Εξάλλου, το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται ούτε από τα άλλα επιχειρήματα της καθής, τα οποία θα εξετάσω αμέσως κατωτέρω.

19. α) Η διαπίστωση αυτή ισχύει για το επιχείρημα της καθής ότι οι επίμαχες επιβαρύνσεις συνιστούν *εισφορές κοινωνικής αλληλεγγύης*, η καταβολή των οποίων δεν συνεπάγεται την κτήση κανενός δικαιώματος.

20. Κατά του επιχειρήματος αυτού η Επιτροπή αντέταξε κυρίως, πρώτον, ότι η γαλλική ρύθμιση δεν κάνει καμία διάκριση μεταξύ των εισφορών που παρακρατούνται επί των συντάξεων που χορηγούνται βάσει του γενικού συστήματος που προβλέπει ο νόμος και των εισφορών που παρακρατούνται επί των επικουρικών συντάξεων και των παροχών λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως. Για όλες αυτές τις εισφορές ισχύουν οι ίδιες ακριβώς διατάξεις και όλες προορίζονται αδιακρίτως για τη χρηματοδότηση του γενικού συστήματος ασφαλίσεως κατ' ασθενειών. Δεύτερον, η Επιτροπή υπέμνησε ότι στον κανονισμό 1408/71 δεν απαντά κανείς ορισμός των «ασφαλιστικών εισφορών» και ότι από καμία από τις διατάξεις του δεν προκύπτει ότι ορισμένες εισφορές θα έπρεπε να τυγχάνουν ιδιαιτέρας μεταχειρίσεως, επειδή έχουν τον χαρακτήρα εισφορών κοινωνικής αλληλεγγύης.

21. β) Όσον αφορά το επιχείρημα που η καθής στηρίζει στη νομολογιακώς διαμορφωθείσα αρχή της *ασφάλειας δικαίου*, η οποία έχει ιδιαίτερη σημασία από την άποψη των οικονομικών επιπτώσεων των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου (βλ. την απόφαση επί της υποθέσεως C-30/89 [10]) και η οποία επομένως έχει μεγάλη σπουδαιότητα και από την άποψη του δικαίου των κοινωνικών ασφαλίσεων, μπορεί να αντιταχθεί ότι για την αρχή την οποία επικαλείται η Επιτροπή έχει από παλιά ήδη αναγνωρισθεί νομολογιακά ότι — όπως αναφέρθηκε ήδη — απορρέει από τους κανόνες της Συνθήκης περί καταργήσεως των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Για το περιεχόμενο επομένως της αρχής αυτής δεν υφίσταται, από πολλού ήδη χρόνου, καμία αμφιβολία, ακόμη και αν το άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71 κάνει λόγο μόνο για τους φορείς της ασφαλίσεως γήρατος που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού και για το δικαίωμά τους να προβαίνουν σε κρατήσεις εισφορών για την ασφάλιση κατ' ασθενειών — τούτο αποτελεί απόρροια του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του κανονισμού.

10 — Απόφαση της 13ης Μαρτίου 1990, C-30/89, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 1990, σ. I-691).

22. γ) Όσον αφορά περαιτέρω τον ισχυρισμό της καθής ότι ο κανονισμός 1408/71 εκδόθηκε βάσει του άρθρου 51 της Συνθήκης ΕΟΚ (στον οποίο γίνεται λόγος μόνο για τον συνυπολογισμό όλων των περιόδων που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες και για την καταβολή των παροχών στα πρόσωπα που κατοικούν σε άλλα κράτη μέλη) και ότι συνεπώς δεν αφορά τα ζητήματα *χρηματοδοτήσεως* της κοινωνικής ασφαλίσεως, επιβάλλεται καταρχάς η παρατήρηση ότι το άρθρο 51 της Συνθήκης ΕΟΚ απαριθμεί απλώς, στα στοιχεία α και β, τα σπουδαιότερα μέτρα (όπως αποδεικνύεται από τη χρήση της λέξεως « ιδίως » στο πρώτο εδάφιο), άρα δεν περιέχει περιοριστική απαρίθμηση των διατάξεων που μπορούν να θεσπιστούν. Εξάλλου, είναι αξιοσημείωτο ότι το αβάσιμο της απόψεως της καθής απορρέει ήδη από το άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71 (το οποίο ρυθμίζει ορισμένα ζητήματα κρατήσεως των ασφαλιστικών εισφορών), καθώς και από την προαναφερθείσα αρχή του παραλληλισμού, η οποία απαντά στη νομολογία από πολύ παλιά ήδη.

23. δ) Ομοίως, πρέπει προφανώς να απορριφθεί και το επιχείρημα που στηρίζεται στο προαναφερθέν άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71 και κατά το οποίο το κρίσιμο κατά τη διάταξη αυτή στοιχείο αποτελεί η βάση επιβολής της εισφοράς και επομένως δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη οι εισφορές που επιβάλλονται επί των συντάξεων των προώρως συνταξιοδοτηθέντων και επί των επικουρικών συντάξεων, καθόσον οι παροχές αυτές δεν επιτρέπεται να εξομοιώνονται, κατά τη νομολογία, προς τις εν γένει συντάξεις (βλ. απόφαση στην υπόθεση 171/82 [11], η οποία αφορούσε το γαλλικό επίδομα « προς εξασφάλιση πόρων λόγω παραιτήσεως », καθώς και την απόφαση στην υπόθεση C-262/88 [12], η οποία αφορούσε μια επικουρική σύνταξη που χαρακτηρίστηκε ως « αμοιβή » κατά την έννοια του άρθρου 119 της Συνθήκης ΕΟΚ).

11 — Απόφαση της 5ης Ιουλίου 1983, 171/82, Valentini κατά Assedic (Συλλογή 1983, σ. 2157).

12 — Απόφαση της 17ης Μαΐου 1990, C-262/88, Barber (Συλλογή 1990, σ. I-1889).

24. Μολονότι πρέπει να ομολογήσω ότι το προαναφερθέν άρθρο 33 δεν μπορεί οπωσδήποτε να εφαρμοσθεί άμεσα στην προκειμένη περίπτωση, λόγω του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής του, πρέπει εντούτοις να γίνει δεκτό ότι οι εκτιμήσεις της Επιτροπής συμφωνούν τουλάχιστον με τη νομολογιακά διαμορφωμένη ευρεία αρχή του παραλληλισμού, από την οποία προκύπτει σαφώς ότι το κρίσιμο στοιχείο δεν είναι η βάση επιβολής της εισφοράς, αλλ' ότι σημασία για το κοινοτικό δίκαιο έχει και ο προορισμός της εισφοράς.

25. ε) Τέλος, κατά της Επιτροπής δεν μπορεί να προβληθεί ότι η άποψή της αυτή δημιουργεί *διακρίσεις* σε δύο περιπτώσεις: πρώτον, οι δικαιούχοι συντάξεων λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως που κατοικούν εκτός Γαλλίας θα ευνοούνταν, αν απαλλάσσονταν από την καταβολή της εισφοράς, έναντι των μισθωτών που κατοικούν στη Γαλλία· δεύτερον, επειδή η εκτίμηση της Επιτροπής δεν καλύπτει τα συστήματα κοινωνικών ασφαλίσεων που χρηματοδοτούνται από το προϊόν του φόρου, στα κράτη μέλη που έχουν το σύστημα αυτό θα επιτρεπόταν οπωσδήποτε η επιβολή εισφορών επί των εισοδημάτων από τις επικουρικές συντάξεις και τις συντάξεις λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως.

26. Όσον αφορά το πρώτο σημείο, διαπιστώνεται καταρχάς, μεταξύ άλλων, κάποια αντίφαση μεταξύ των ισχυρισμών της καθής, η οποία εξέθεσε κατά την έγγραφη διαδικασία ότι οι δικαιούχοι παροχών λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως που κατοικούν στη Γαλλία καταβάλλουν τις εισφορές ακόμη και αν δεν υπάγονται στο σύστημα ασφαλίσεως κατ' ασθενειών, ενώ ο εκπρόσωπος της καθής κατά την προφορική διαδικασία αρνήθηκε ότι υπάρχουν δικαιούχοι παροχών λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως που κατοικούν στη Γαλλία και δεν είναι ασφαλισμένοι κατ' ασθενειών

στη χώρα αυτή. Σημασία έχει κυρίως η παρατήρηση της Επιτροπής ότι άνιση μεταχείριση υφίσταται επίσης σε κάποιο βαθμό κατά τον υπολογισμό των κρατήσεων επί των συντάξεων που εμπίπτουν στον κανονισμό 1408/71 (δεδομένου ότι η βάση μετρήσεως των εισφορών αυτών είναι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μικρότερη στην περίπτωση των διακινουμένων εργαζομένων απ' ό,τι των μισθωτών που εργάσθηκαν συνεχώς στο ίδιο κράτος μέλος)· συναφώς η Επιτροπή τόνισε ορθά ότι οι («αντίστροφες») αυτές διακρίσεις δεν απαγορεύονται από το κοινοτικό δίκαιο. Πράγματι, από τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 1408/71 αποδεικνύεται ότι σκοπός του κανονισμού αυτού δεν είναι η γενική ισότητα μεταχειρίσεως όλων των μισθωτών, αλλά κυρίως η προστασία των μισθωτών επί των οποίων εφαρμόζονται οι νομοθεσίες περισσότερων από ένα κρατών μελών. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει σαφώς από την πέμπτη αιτιολογική σκέψη, η οποία έχει ως εξής: «οι κανόνες συντονισμού των εθνικών νομοθεσιών περί κοινωνικής ασφαλίσεως εντάσσονται στο πλαίσιο της *ελεύθερης κυκλοφορίας* των εργαζομένων υπηκόων των κρατών μελών και οφείλουν, ως εκ τούτου, να συμβάλλουν στην βελτίωση του επιπέδου ζωής *τους* και των συνθηκών απασχολήσεώς *τους* (...)».

27. Όσον αφορά εξάλλου το δεύτερο σημείο, αρκεί η παρατήρηση ότι για τα άλλα συστήματα στα οποία αναφέρθηκε η καθής ισχύει μια τελείως διαφορετική μέθοδος χρηματοδοτήσεως. Συνεπώς, οι ενδεχομένως ανακύπτουσες διαφορές δεν μπορούν από νομική άποψη να χαρακτηρισθούν ως διακρίσεις. Επιπλέον όμως, θα ήθελα να προσθέσω ότι δεν είναι καθόλου βέβαιο (πράγμα όμως που οπωσδήποτε δεν μπορεί να εξετασθεί λεπτομερέστερα σήμερα) ότι η γενική αρχή του παραλληλισμού δεν ισχύει κατά κάποιον τρόπο και σε σχέση με τα προαναφερθέντα αυτά άλλα συστήματα.

Γ — Πρόταση

28. *4.* Επομένως, συνοψίζοντας τις ανωτέρω σκέψεις μου, θεωρώ ότι η προσφυγή της Επιτροπής είναι βάσιμη και ότι το Δικαστήριο συνεπώς θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι η Γαλλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τον κανονισμό 1408/71 του Συμβουλίου, επειδή παρακρατεί ασφαλιστικές εισφορές ασθένειας υπέρ των γαλλικών οργανισμών ασφαλίσεως κατ' ασθενειών από τις επικουρικές συντάξεις και από τις συντάξεις λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως τις οποίες λαμβάνουν άτομα που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος και όχι στη Γαλλία και είναι ασφαλισμένοι κατ' ασθενειών στο κράτος αυτό. Το Δικαστήριο πρέπει επίσης να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα.